

ALMENDANNELSE VIL HELLERE DØ END AT BLIVE MODERNISERET

Kritikere af skole- og gymnasireformen mener ikke, at fokus på kompetencer moderniserer almindannelsen. Snarere er det dødsstødet for den.

Af CLAUS HOLM,
instituttleder, DPU, Aarhus Universitet

Digital kompetence er en værktøjskompetence, der er relevant på tværs af fagområder. Er man digitalt kompetent, behersker man praktisk brug af computere og programmer til behandling af tekst, tal, præsentationer og billeder. Det er vigtigt i en digital tidsalder. Men bare fordi man har en digital værktøjskompetence, gør man ikke nødvendigvis dannet brug af den.

Faktisk tror jeg ordet 'værktøjskompetencer' udkonkurrerer ord som kompetence og målstyring, der ellers udgør de aktuelt værste udtryk blandt kritikere af folkeskolereformen og udspillet til gymnasireform.

De er bekymrede, fordi reformerne bygger på en konkurrence- og kompetencemålstænkning, der ikke respekterer dannelsen som en forestilling om etisk og social karakterdannelse. Eller fordi de frygter, at almindannelsen – opnået gennem fag som oldtidskundskab, historie, religion og læsning af litteratur – ikke lader sig fastholde i en verden præget af teknologisk og faglig udvikling. På denne vis gør almindelse sig til tidens offer. Misdannet eller halvannet af menneskefjendske skolereformer.

Tager regeringen så fejl, når den tror, at gymnasiets almindelse og studieforberedelse lader sig modernisere ved at fokusere

på kompetencer – på innovative, digitale, globale og karrierekompetencer? Svaret afhænger af, om man accepterer kompetencebegrebet som en del af almindannelsen og studieforberedelsen.

Der er dem, der mener, at almindelse er for fin til at handle om at beherske kompetencer, viden og færdigheder. Derimod handler almindelse – og med den dannelsen af det modne og myndige menneskes dømmekraft – om evnen til at tage kritisk stilling. For eksempel til, hvornår og hvordan bestemte digitale værktøjskompetencer overhovedet skal benyttes.

Modsat kan man måske forsvare den enkeltelevs værktøjskompetencer, herunder digital kompetence, som en vigtig del af en gymnasieuddannelse? For hvis viden om og færdigheder i digitale værktøjer forsvinder fra vores fælles uddannelser, er det et skridt i retning af en institutionel ignorance overfor den verden af digitale enheder og systemer, der omgiver dem.

Mit synspunkt er, at løsningen er at anerkende digital kompetence som en ny fagovergribende kompetence og derved at udvide antallet af dannelsesmetoder. For fremtidens dannelsesmetoder består formentlig ikke kun i at beherske færdigheder i at læse, skrive og regne. De basale dannelsesmetoder er både suppleret med og transformeret af det digitale samfunds krav og muligheder. Udtrykt abstrakt: At læse er en teknik i fornuftens regime, at skrive er en teknik

i dømmekraftens regime, og at regne er en teknik i forstandens regime. Så det handler om at fatte, hvilke teknikker, der kommer til at udtrykke fornuftens, dømmekraftens og forstandens teknologi. En anden tid, en anden teknologi. Det påvirker også dannelsen.

Det synes almindannelsens fortalere bare ikke, det bør. Og de lader sig ikke rukke. For det er selve det hele menneske og den myndige borger, der er opgaven for gymnasiet. Det er det i dag, det var det i går, og sådan vil de også have, at det er i morgen. Almindelsen accepterer ganske enkelt ikke personlige kompetencer til at bruge værktøjer og teknikker til at mestre nye udfordringer og løse konkrete opgaver som en del af et moderniseret dannelsesprojekt.

Meget tyder derfor på, at almindelsen dør. Men lige så meget tyder på, at gymnasiet lever fint videre som sidste del af et samlet grundskoleforløb, der danner private mediebrugere, myndige medieborgere og digitalt kompetent arbejdskraft, der løser konkrete problemer. Det er nok ikke værst. ■

